GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 1.

W NIEDZIELĘ DNIA 2. STYCZNIA 1803

Z Krakowa d. 2. Stycznia.

Na d. 23 Grudnia r. p. żona kantora przy kościele w Koniuszy, w tuteyszym cyrkule, powiła trzech synow razem, którzy dotąd ſię chowaią.

Z Brynu d. 24. Grudnia.

W liście z Konſtantynopola pod d. 25 p. m. odbieramy wiadomość, że Beiowie usiłowali na d. 20 Pazdziernika przełamać kordon turecki; lecz basza Kairski przez swoią baczność i oſtrożność potrafił ich zamiar odwrocić.

Jak srodze obchodzą ſię po osadach z Murzynami niewolnikami naſtępuiący czyn okazuie: Jenerał Tottenham znaydował ſię własnie u iednego z plantownikow angielskich, gdy do niego wszedł dozorca niewolnikow pytaiąc ſię czy mu nie ma co rozkazać. Ten odpowiedział, że nie. Dozorca odwraca ſię [illegible] tem samem zapytaniem do iego żo[illegible]y. Ta wskazuie mu natychmiaſt dwie przy[illegible]oyne Murzynki, usługuiące do ſtołu, aby każd[illegible] po 12 plag wyliczył. Nadaremnie prosi[illegible] za niemi: dozorca wyprowadza ich [illegible] ſię obnażyć i każdey wybiia 12 razow [illegible] tak iż za każdem cięciem ciało ſię rozpr[illegible]ło. Nędzne te ſtworzenia wytrzymały mężnie tę chłoſtę, i ieszcze podziękowały wykonawcy, że ſię raczył trudzić ich ukaraniem. Jenerał Tottenham był świadkiem tego nieludzkości czynu.

Z Genui d. 1. Grudnia.

Senat nasz od nieiakiego iuż czasu zatrudniał ſię uſtawą organiczną, którą nakoniec na dniu dzisieyszym uchwalił.

Wczoray zrana fregata angielska Meduza wypłynęła z portu tego do Lewantu.

Dowiaduiemy ſię z Neapolu, że d. 19 p. m. Krol Jmc przybył z Kaserty do tey ſtolicy dla obchodzenia imienin żony Xcia Naſtępcy Infantki Maryi Izabelli; nazaiutrz znowu do Kaserty powrocił.

Z Ulmu d. 4. Grudnia.

Gdy baron Schleich tayny konsyliarz Xcia Opata Kemptenskiego został mianowanym iednym z kommiſſarzow wybranych od Elektora Jmc Bawarskiego na zaięcie kraiow przypadłych mu na wynadgrodzenie w Szwabii i w tym celu d. 1 b. m. przybył do Leutkirch i tam zlecenia swego dopełnił tak względem tego miaſta niegdyś wolnego Rzeszy, iako też *wolnych ludzi Leutkircher Heyde.* Nazaiutrz wielki namieſtnik auſtryacki wyższego i niższego woytowſtwa w Szwabii proteſtował ſię przeciw temu zaięciu i kazał poprzybiiać patenta, w których rze-

czono, że *wolnych ludzi Leutkircher-Heyde* nie masz więcey, gdyż przeszło od wieku poddali ſię Auſtryi, a zatem, że bez wyraźnego uſtąpienia z ſtrony tego mocarſtwa nie mogą przechodzić pod obce berło a tem mniey ieszcze wykonywać przyſięgę wierności.

Z Strazburga d. 12. *Grudnia.*

Jenerał dywizyi Leval kommendant tuteyszey załogi oznaymił na dniu wczorayszym woysku będącemu pod iego rozkazami o śmierci Jenerała i senatora Hatry i wezwał officyerow do noszenia żałoby przez dni 10 iako znaku publicznego żalu, który im sprawia śmierć tego godnego jenerała. Jenerał Montigny kommendant miaſta wezwanie to kazał przy parolu ogłosić.

Podług liſtow z Paryża pod d. 6 jenerał Lecourbe zoſtał napadniętym i zamordowanym od włościan w domu swoim Choisy o mil 2 od Paryża; miał on pierwey z temi włościanami kłotnią na polowaniu, w którey ieden z włościanow od fuzyi zginął. Też same liſty donoszą, iż rząd wyrokiem swoim pod d. 4 b. m. senatorow Barthelemy, Desmeunier, Röderer i Fouché mianował kommiſſarzami do konsulty helweckiey. Obywatele Roux i Röderer syn, są sekretarzami tey kommiſſyi, która ſię na dniu 6 t. m. po raz pierwszy zebrała.

Z Moguncyi d. 13. *Grudnia.*

Wyrokiem Konsulow pod d. 4 szkoły naſtępuiące uznane zoſtały za szkoły drugiego rzędu w departamencie Mont-Tonnerre. Jako to: szkoła bywszych auguſtyanow w Moguncyi; bywsze kollegium jezuickie w Wormacyi; gymnaſium w Grunſtadt.; szkoła kosztem okręgu założona w Durkheim; kollegium pod nazwiskiem Kazimierzowskiego w Neuſtadt; Gymnaſia w Spirze i w Dwochmoſtach.

Obywatele Parkus, Rasella i Hadammar zoſtali mianowani od prefekta naszego departamentu na wakuiące mieysca w radzie okręgowey moguncкiey.

Tenże prefekt wyrokiem swoim pod dniem 6tem członki kommiſſyi dobroczynney do liczby 18tu pomnożył, i na członkow nowych tudzież na mieysce niektórych, którzy o uwolnienie ſiebie proſili, mianował obywateli Colmar biskupa moguncкiego; Daigreseuilla dyrektora podatkow; Guyon dyrektora dobr narodowych; Bodmanna professora; Wernhera sędziego oddzielnego trybunału.

Z Berna d. 8. *Grudnia.*

Rada wykonawcza na wezwanie jenerała kommenderuiącego woyskiem francuzkim Ney upoważniła senatora Lanther, który iak wiadomo przed nieiakim czasem wyiechał był do Fryktalu, do obięcia tego kraiu na rzecz Rzpltey helweckiey tymczasowo, poki nie naſtąpi uroczyſte uſtąpienie tego kraiu od rządu francuzkiego. Wszyſtkie urzedy publiczne Fryktalu są tymczasowo poddane ob. Lanther, i wszyscy dobrzy obywatele są wezwanemi aby mu byli posłuszni i w przypadku potrzeby dawali pomoc.

Rząd zoſtał urzędownie uwiadomionym, iż Papież zeszle wkrotce legatą swego do Helwecyi dla zawarcia konkordaty.

Z Bruxelli d. 9. *Grudnia.*

Dnia wczorayszego ogłoszono tu co naſtępuie:

Prezydent miaſta tuteyszego oſtrzega ludzi młodych należących do popisu woyskowego z roku 9 i 10, którzy aż do dnia dzisieyszego zaniedbali zapisać ſię w reieſtrze popisowym, że prefekt na prozbę rady [illegible] palney wyznaczył ieszcze oſt[illegible] do uskutecznienia tego a ten w d[illegible] kończy ſię; ſtosownie zatem do [illegible] z młodych ludzi, którzy ſtawszy ſię głuchemi na głos honoru, posunęliby nie czułość do te-

go punktu iżby nieodpowiedzieli na to nowe i ostatnie wezwanie, będą natychmiast zaaresztowanemi i do koloniy odesłanemi; zamiarem bowiem rządu iest, wykonać iak nayskrupulatniey ustawy względem popisu woyskowego.

D. 15. Grudnia

Sławny poeta francuzki Jan Baptysta Rousseau umarł tu r. 1741 i był pochowany w kościele karmelickim w grobie Xiążąt Aremberskich. Gdy teraz ta świątynia podupadła i ma bydź rozebrana; maią więc popioły tego poety przenieść do kaplicy liceum, kędy mu pomnik wystawiony będzie.

Gazety nasze mowią, że damy towarzyskie Pani Bonapartowy dostaną oprocz upominku 3000 frankow 12,000 pensyi roczney.

Z Berlina d. 18. Grudnia.

Królestwo Jchmość przybyli tu z całą familiią z Potzdamu.

Wczoray przybiegł tu batawski goniec z wymianą zawartey umowy między naszym dworem i Rzplitą batawską względem Sawenaeru, Huyssemu i Malburga, i natychmiast odprawiony został. Dziś przebiegał tędy goniec z Badenu do Petersburga.

Tego karnawału będą co niedziela bywały bale u Królowy, w poniedziałki opery, we wtorki reduty, w piątki opery, a w soboty assamble. Opery są: 1) Epponina podług kompozycyi zmarłego kapelmaystra Sartego; 2) Gay oczarowany i Jerozolima wyzwolona podług Tasa kompozycyi królewskiego kapellmaystrą Righini.

Z Paryża d. 15. Grudnia.

Podczas przedstawienia dam zagranicznych P. Bonapartowy, które na dniu 18 każdego miesiąca podług kalendarza republikanckiego przypada, były d. 9 t. m. przedstawionemi przez ambassadora J. C. K. M. hrabię Kobenzla hrabinie Zamoyska i Potocka; przez hiszpańskiego ambassadora kawalera Azzarę P. Okaryz; przez ambassadora angielskiego lorda Whitworta Xżna Dorset, iego małżonka, Xżne Gordon i Newcastle &c. przez hrabię Markowa Xżne Dołgorukina i Michayłowna Galliczynowa; przez Margrabię Luchesiniego hrabinie Murcell, Michalska, Miecielska, i baronowa Fite, a przez ambassodora duńskiego P. Dreyera hrabina Moltkowa, i Pani Maassenowa.

Xżna Dorset była z szczególnieyszym szacunkiem od Pani Bonapartowy przyięta. Minister Talleyrand i sekretarz stanu Maret znaydowali się także na tey audyencyi.

List kontra admirała i jeneralnego zawiadowcy Lakrossa do ministra marynarki z Grand Terre na Gwadelupie pod d. 24 Października (2 Briumera.)

Ob. Ministrze! Doniosłem Ci w ostatniey depeszy, że zupełna spokoyność na tey osadzie panuie, i że tylko wiem o 2 lub 3 kupach w lasach się znayduiących. Te kupy pod dowodztwem z rzuconego rządowego kommissarza Barsego, i bywszego officyera Milleta de la Giradiere pokazały się dla okradzenia i zrabowania okolic S. Anny na Grand Terre. Kilka osób życie utraciło, żaden ieduak dom spalony nie został. Już 34 z tey bandy życiem przypłaciło, a ustanowiony w Grand Terre trybunał wydał wyrok na Milleta i na innych w celu dania straszliwego przykładu. Jeden Murzyn imieniem Gabryel za uratowanie życia swego Pana wolnością udarowany został. Woyska są pod kommenda jenerała Menarda; w Grand Terre panuie zupełna spokoyność, a rozboynicy znayduiący się w lasach właściwey Gwadelupy, są ze wszelkich sposobow ogołoceni. Choroby iuż na całey wyspie ustały. Posiłki z 480 ludzi

)2(

na okrętach Piorunuiący, i Zadziwiaiący, przybyły tu szczęśliwie. Słyszę iednak że 300 wygnańcow kolorowych i białych zebrało się na wyspach Sgo Tomasza i S. Bartłomieia, i zamyślaią o wylądowaniu na Gwadelupę, i złączyć się chcą ze szczątkami zboycow, których ścigamy. Między tymi ludzmi znayduią się oliwkowi Danois i Massoteau. Nie zdaie się iednak, ażeby gubernatorowie Sgo Tomasza i Sgo Bertłomieia mieli cierpieć tych złoczyńcow, którzy teraz Gwadelupie zagrażaią, a potem nie omieszkaią rzucać się na insze osady iakiego bądź narodu, skoro tylko bogatego łupu spodziewać się będą mogli. Nie należy się obawiać, ażeby wyspy mocarstwom europeyskim podlegaiące miały z wiadomością rządow stawać się przytułkiem i mieyscem schadzek dla łotrow, którzy są nieprzyiaciołmi wszelkiego towarzyskiego porządku. Zdaie mi się, że dosyć było uwiadomić o tem gubernatorow Sgo Tomasza i Sgo Bartłomieia. Prosiłem więc pierwszego o wydanie Massota i Danoisa, a drugiego o wydanie Kottyna i Bigarda z innymi współwinowaycami, którzy są hersztami ułożonego spisku przeciw spokoyności osad. Oczekuię na to odpowiedzi, a tym czasem przedsięwziąłem wszystkie środki dla przeszkodzenia skrytemu wylądowaniu. Piorunuiący i Zadziwiaiący odpływaią stąd do St. Domingo z 7mą półbrygadą. Pozdrowienie i uszanowanie.

Podpisano *Lakross.*

Daley następuie lista tych dowodzcow, którzy przez trybunał w Basse-Terre na śmierć skazani zostali.

List jenerała Sahugueta jeneralnego zawiadowcy wyspy Tabago do ministra marynarki dnia 7. Października z Searborough.

Ob. Ministrze! D. 7 t. m. wysiadły woyska nasze na tę wyspę w Courlade i zaięły twierdzę King Georges (Krol Jerzy), którą nam gubernator angielski jenerał brygady Carmichael z artyleryą i ammunicyą oddał. Było tu na załodze 500 Anglikow. Wszystkie związki, w które z jenerałem angielskim wszedłem, wypadły z obowspolnem ukontentowaniem; ale on nas ludzkiem przyięciem uprzedził. Plantownicy tuteysi, którzy się tak z początku o traktat amieński troskali, są teraz wdzięcznością przeięci, że im pierwszy konsul dawne ustawy przywrocił. Zamiast bawełny uprawiaią tu teraz powszechnie cukier. Zwyczayne żniwo — wyiąwszy tegoroczne — przynosi 20,000 beczek cukru, z których każda 1600 funtow waży. Kupcy francuzcy maiący dostateczne kapitały powinniby z tego korzystać &c.

Podpisano *Sahuguet.*

Względem doniesionego iuż trzęsienia ziemi w Algierze Monitor zawiera w sobie, co następuie:

"Z Algieru pod d. 8 Listopada donoszą, że tam d. 9 o godzinie 11¾ przed południem dało się uczuć straszliwe ziemi trzęsienie. Widnokrąg był okryty chmurami, powietrze bardzo ciepłe, a morze od wiatru południowego nieco poruszone. Wzruszenie było tak mocne, iż przez 40 minut rozumiano, że całe miasto w gruzach zagrzebane zostanie. Mnostwo ludzi pośpieszyło na pola, wiele domow było uszkodzonych a wszystkie się porysowały. O 6 mil od Algieru ku Belidzie, iedna osada od 200 dymow została zburzona, wszyscy mieszkańcy zginęli. Aga z woyskiem udał się na to mieysce. Dwa angielskie liniowe okręty o 30 mil od brzegu czuły wstrząśnienie. Dzisiay w nocy i zrana czuliśmy kilkokrotne wstrząśnienie. Wszystkie europeyskie familiie mieszkaią pod namiotami w polu."

Wiadomo, że niedawno zabrali Algierczykowie wielką portugalską fregatę, którey officyerowie schronieni do domu konsula, zostali stamtąd wywleczeni, w kaydany okuci, i na dźwiganie kamieni skazani. — Wszystkie przełożenia w tey mierze były daremne, a Dey powiedział: uczynię chętnie to wszystko co się podoba agentom pierwszego konsula, ale przyczyny iemu tylko wiadome, są mu powodem do takowego postępku z Portugalczykami, którzy z nim ciągle w woynie zostaią.

Lord Grenwill oświadczył w parlamencie, że sekretarz Moore do Konstancyi i Szwaycaryi wysłany został, lecz Monitor wyraźnie temu zaprzecza, mowiąc, że dzisieysze ministeryum angielskie nie zwykło w podobnym celu agentow wysyłać.

Senatorowie Barthelemy, Röderer, Fouché i Desmeunier są mianowani kommissarzami do traktowania z deputowanemi szwaycarskiemi. Byli oni razem z kommissyą u ministra Talleyranda, gdzie im plan do stosowney konstytucyi podany został.

W okolicach Arcaskich panuie niedostatek wody; u nas zaś Sekwana nieco wezbrała i żegluga iuż się otworzyła.

Lordostwo Holandowie bawią się teraz w Barcellonie. Aktor Duwal wyiechał do Petersburga.

Nasza fragata Kokarda, z St. Domingo przybyła bardzo uszkodzona do Kapu Ortegal; sądzą, że daley płynąć nie może.

W Nicei z d. 21 na 22 wnocy była straszliwa burza z okropnym wylewem złączona, która wiele szkody zrobiła. Most został zerwany, towary po piwnicach, iako to pomarańcze i cytryny popsute, bydło i szczątki domow były z lądu porwane, a wiele osob utrzymuią, że wtym samym czasie dało się czuć trzęsienie ziemi. W Marsylii także i w innych okolicach brzegow południowych, porobiła ta burza wiele spustoszeń.

Mieszkańcy Akwisgranu prosili ministra wewnętrznego aby oddano ich miastu posąg Karola W., który w r. 1794 wzięty stamtąd został. Pomimo atoli nayściśleyszego śledzenia nie można go znaleść.

Rodan przez wezbranie pozrywał wiele grobli i wiele mieysc zatopił. Z Lyonu i innych mieysc poposyłano wsparcia nieszczęśliwym ludziom.

W tych dniach znakomity dom z Hiszpanii pochodzący przestał wypłacać. Pozostał on winnym 2 mill. 600,000 frank., ale nazaiutrz zaraz ułożył się z wierzycielami, którzy tracą po 40 od 100. Inny także dom, który się szczególniey liwerunkami dla armii zatrudniał przestał wypłacać.

D. 10 Grudnia Szwedzi mieli honor oddadź wizytę Ludwikowi Xięciu Badeńskiemu wuiowi Krola Szwedzkiego w domu ambassadora barona Ehrenswärda.

Ob. Rode pierwszy skrzypek pierwszego konsula wyieżdza wkrótce w podroż za granicę.

Jenerałowie Piszegru i Willot bawią się teraz w Anglii, i odwiedzaią często Xięcia Kondeusza.

W dotychczasowych negocyacyach między lordem Whitwortem i ministrem Taleyrandem pierwszy krok uczyniono ze strony francuzkiey, i doniesiono o tem urzędownie dworowi londyńskiemu, że Francya niechce się wdawać w negocyacye z Angliią względem stałego lądu.

Jenerał Beurnonwill rozpoczął negocyacye w Madrycie względem odstąpienia Florydy dla Francyi, za co Hiszpania ma gdzie indziey wynadgrodzenie otrzymać.

Ob. Otto przybył z Londynu do Francyi przy odgłosie dzwonow i powiewaniu

bander. Już do Paryża przyiechał.

Siedlarz Gottyng, redem z Berlina, robi dla pierwszego konsula 2 przepyszne ceremonialne powozy.

Jeszcze pod d. 13 Sierpnia konsul rossyyski w Jassach podał hospodarowi notę względem wielkich uciemiężeń mieszkańcow, którym Rossya ofiaruie swoią opiekę, i żądał zapobieżenia temu.

Pani Cresson 82 letnia wdowa dostała naturalney ospy. W tych dniach Xżna de Rohan dawała tu wspaniałą ucztę.

W Sądzie kryminalnym paryżkim weszła teraz na stoł sprawa znanego jen. Pelage tym czasowego kommendanta na Gwadelupie, ktoremu zarzucaią, że się chciał udzielnym Panem Gwadelupy zrobić; 40 innych Gwadelupianow iest w tę sprawę wplątanych.

W przyszły piątek W. sędzia będzie instalowany w kasacyynym trybunale iako prezydent. Z tego powodu będzie odprawiona uroczysta wotywa w czerwonych apparatach, iak za czasow parlamentu. Arcybiskup paryzki ma sam celebrować, a przednieysze władze konstytucyyne będą w urzędownych ubiorach assystować.

Liczą tu bawiących się Anglikow do 10,000.

Umarł tu Molé, pierwszy komiczny aktor naszych czasow w 68 roku życia swego, został w kościele S. Sulpicego pochowany. Dziennik sporow dodaie że pleban Anton przywołany był do gotowania iego na śmierć, a Xiądz Sgo Sulpicego dał mu ostatnie namaszczenie.

Dla przeszkodzenia handlowi ukradkowemu na granicach wysłano teraz dla chwytania kontrabandy 1800 piechoty, a 220 ludzi iazdy.

Z Petersburga d. 3. Grudnia.

Przez ukaz Imperatorski zalecono, iż wszyscy unteroffcyerowie i żołnierze w czasie rewolucyi polskiey do woyska pobrani, maią bydź od regimentow uwolnieni, chybaby sami daley w służbie pozostać chcieli, i mogą się udadź gdzie im się podoba.

J. Imp. M. raczył 2m batalionom, które w Neapolu załogowały, naywyższe swoie ukontentowanie za utrzymaną karność oświadczyć.

Będący w służbie naszego dworu Jen. L. Xżę Richelieu został mianowany gubernatorem nadczarnomorskich osad.

Kommissya edukacyyna, w którey prezyduie minister oświecenia hrabia Sawadowski, pracuie teraz nad planem założenia nowey Wszechnicy w Petersburgu, która z Akademiią umieiętności w związku zostawać będzie.

Plan nowego urządzenia akademii kunsztow, iuż został przyięty od J. Imp. Mci. Przez ten plan otrzyma ona 60,000 rubli więcey, niżeli dotąd miała.

Zawinęło r. 6 do Kronsztadu 1016 okrętow. Ostatnie 5 okrętow z wielką pracą musiały się przez lod przerzynać. Skoro Imperator o tem się dowiedział, kazał zaraz admirałowi Kronstedt dodadź do pomocy tyle maytkow od flotty ile tylko potrzeba; z tem wszystkiem ieden okręt angielski uratowanym bydź nie mogł, i wpędzony na piasek o lod się rozbił. Połowa ładunku zatonęła, a 2ga połowa uratowaną została.

Z Tunisu d. 19. Października.

Podarunki, które nasz ambassador dla Pani Bonapartowy powiozł, składaią się z 2ch sutych damskich maurytańskich ubiorow bogato dyamentami obsadzonych, a dla pierwszego konsula posłano 10 pięknych koni kilka lwow &c. Bey otrzymał od francuzkieg admirała Lessegna w upominku piękną broń, pistolety z rękodzielni wersalskiey, i inne na-

der szacowne rzeczy, a minister Sidi Jussuf, Sahib Gauba wielki dyamentowy pierścień.

Z Hagi d. 11. *Grudnia.*

Umieszczamy następuiącą umowę, wiadomą, iuż w treści, między Królem Jmć Pruskim i Rzpltą batawską, zawartą d. 4 przeszłego miesiąca w Berlinie.

" Oznaymuie się, komu o tym wiedzieć należy; iż kiedy Król Jmć Pruski postanowił przestrzegać i wiernie wypełnić warunki tyczące się Rzpltey batawskiey, zastrzeżone w umowie zawartey w Paryżu d. 23 Maia 1802 względem odstąpienia dla teyże Rzpltey poniżey wymienionych possessyi, i kiedy w celu zupełnego uiszczenia pierwszego traktatu, będącego zasadą do ninieyszego układu, obydwa mocarstwa zgodziły się, ażeby wprzod ugodzić się względem sposobu i warunkow wspomnionego odstąpienia, przeto Król Jmć Pruski wyznaczył do tego interessu P. Chrystyana Cource, hrabiego de Haugwitz, swoiego ministra stanu, woyny, i gabinetu, kawalera orderow orła czarnego i czerwonego, iako też orderow rossyyskich S. Andrzeia i Alexandra Newskiego, a Rzplta batawska P. Karola Gerard Hultmana, swoiego nadzwyczaynego Posła i pełnomocnego ministra przy dworze Berlińskim, którzy po zamianie swoiego pełnomocnictwa, postanowili następuiące artykuły.

Art. I. — Stosownie do drugiego artykułu wspomnionego traktatu paryzkiego, Król Jmć Pruski imieniem swoim i swoich następcow, zrzeka się wszystkich praw i własności do Saewenar, Huyssen i Malburg, w granicach Rzpltey batawskiey będących, odstępuie ich i oddaie na zawsze teyże Rzpltey z naywyższą władzą i zwierzchnictwem.

Art. II. — Oddanie odstąpionych possessyi nastąpi, ieźli bydź może, w przeciągu trzech miesięcy, po ukończeniu, z zupełnym ukontentowaniem stron obydwoch, urządzeń, które do tego ściągać się mogą, i względem których niżey podpisani pełnomocnicy natychmiast negocyacye rozpoczną. W tym celu, strony obydwie wyznaczą niezwłocznie kommissarzow, którzy na mieysce ułożone ziechać powinni, dla zatrudnienia się tym interessem, i ukończenia go w umowionym sposobie.

Art. III. — Strony traktuiące ułożą się po sąsiedzku, i według zasad zupełney sprawiedliwości względem tego wszystkiego, co się ściąga do zobopolnego ich interessu, tak w względzie kommunikacyi handlowey w przytykaiących swoich kraiach i żeglugi na Renie, iako też w względzie wystawienia i utrzymywania robot hydraulicznych, potrzebnych dla wzaiemnego bespieczeństwa graniczących kraiow.

Art. IV. — Rzplta batawska przyymuie długi, będące na tych possessyach, a w szczególności te, które tamżę wyraźnie są hypotekowane, tudzież z Xięstwa Kliwii. Ażeby zaś zapobiedź wszelkim sporom, któreby w tłomaczeniu ninieyszego artykułu zayść mogły, ostrzega się wyraźnie, iż Rzplta batawska zaspokoi te tylko długi, które z istotney pożyczki wypływaią, a które potwierdzone były albo od stanow Xięstwa Kliwii, albo od korporacyow i gminow w odstąpionych possessyach, nakoniec te, które wynikają z kosztow poniesionych na administracyą. — Obrachunek tych długow będzie ułożony przez wzaiemnych kommissarzow, według prawnych dowodow, które kommissarze Rzpltey batawskiey odbiorą.

Art. V.—Wszystkie papiery, dokumenta i akta, tyczące się publiczney i prywatney własności w odstąpionych possessyach, będą wiernie wydane kommissarzom Rzpltey ba-

tawskiey, a w przypadku, gdyby zachodził iaki związek interessu z prowincyami pruskiemi, do których też possessye wprzod należały, w ten czas wspolnym kosztem zrobione będą, i stwierdzone przez urząd kopie, które podobnież kommissarzom batawskim dane zostaną.

Art. VI. — Obydwie strony maią ratyfikować niniejszą umowę i wymiana tych ratyfikacyi nastąpi w czterech tygodniach, lub prędzey, ieźli można, rachuiąc od dnia dzisieyszego. Na dowod my pełnomonicy, Króla Jmć Pruskiego i Rzpltey batawskiey, na mocy naszego upoważnienia, podpisaliśmy ninieyszą umowę, i pieczęciami naszemi stwierdziliśmy.

Działo się w Berlinie d. 14 Listopada w roku po Narodzeniu Chrystusa 1802.

Podp. *Hrabia de Haugwitz.*
Hultmann.

Z Ratysbony d. 11. Grudnia.

Seym Rzeszy zgromadził się dnia wczorayszego i postanowił, że na pierwszym posiedzeniu po świętach Bożego Narodzenia wzięte będzie pod rozwagę jeneralne konklusum.

Nie miała depntacya posiedzenia na dniu onegdayszym; lecz na posiedzeniu d. 7 subdelegat saski żądał, ażeby, gdy zatwierdzenie jeneraln: konklusum pod rozwagą zostawać będzie, zatrudniała się tym czasem deputacya wyznaczeniem dochodow elektorowi trewirskiemu i obmyśleniem funduszow dla duchowieństwa 4tą i 5tą klassą obiętego. Z resztą, odwołuie się do głosow swoich dawnieyszych, i mniema, że niepowinna deputacya wprowadzać nowości do konstytucyi Rzeszy i cyrkułow; nadto oświadcza, iż dwor iego zastrzega sobie wyraźnie prawa swoie do lenności w Hanau, Lichtenberg na prawym brzegu Renu leżących. Co się tycze warunkow, które sobie zamowił subdelegat czeski, sądzi, iż te po ukończeniu układu jeneralnego konklusum i odesłaniu go do seymu, nie mogą być w nim umieszczone. Subdelegat teutoński popierał żądanie czeskiego, względem umieszczenia warunku ściągaiącego się do W. Xcia Toskańskiego. Oświadczył, ile iest przekonanym o potrzebie przypuszczenia nowych stanow katolickich do kollegiow Elektorow i Xżąt: uznał za rzecz przyzwoitą nadanie godności elektorskiey W. Xciu Toskańskiemu i podziękował czeskiemu za wniesienie, ażeby taż godność przyłączona także była do W. Mistrzostwa Teutońskiego. — Moguncki oświadczył podziękowanie ministrom mocarstw pośredniczących za ich nieustanne starania; radził kazać wydrukować oryginalny text 47 paragrafow jeneralnego konklusum obok tłumaczenia niemieckiego. Co się tycze przedmiotow, które pełnomocnik cesarski uwadze deputacyi poleca, a wszczególności wyznaczenie wynadgrodzeń i funduszow dla duchowieństwa, odpowiedział, iż weszła iuż w tę rzecz deputacya, lecz nic więcey bez zniesienia się z ministrami mocarstw pośredniczych uczynić niemoże.

Z Frankfortu d. 11. Grudnia.

Minister Francuzki Cacault, przełożył na nowo Krolowi Sardyńskiemu, ażeby się do swoiev wyspy na mieszkanie udał.

Jak tylko margrabia badeński tytuł Elektora otrzyma, to Francya, Rossya i Bawarya, mieć będą przy nim ministrow drugiey rangi.

Xięża w Bryzgowii poprzedawali wiele dobr, xiążek i rękopismow, niektórzy nawet pozaciągali długi, wydawszy antydatowane obligacye; W. Mistrz zakonu S. Jana w Heitersheim, ogłosił stosownie do ustawy deputacyi Rzeszy, iż wszystkie takowe czynności xięży przed d. 24 Sierpnia zaszłe, za nieważne poczytane bydź maią, a to czego iuż przywrocić nie mogą z pensyi chce odtrącać.

DODATEK

DO Nru. 1.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIEDZIELĘ DNIA 2. STYCZNIA 1803.

Gezar Aga do Pasmana Oglu w Widynie.
(Z Neiwiedzkiey Gazety.)

Stosownie do twego rozkazu zakupiłem wszyftkie gazety i dzienniki, które opisywały twoie bohaterskie dzieła, albo podług wyrazu tuteyszych pisarzy, twoie buntownicze czyny. Posyłam Ci ich przez iednego Greka, który właśnie z Lipskiego iarmarku powraca. Muszę ci prawdę wyznac, iż czytaiąc te gryzmolenia, całą gębą fię rozśmiałem: iakże one cię wielkim zrobiły przed ciekawem światem! ileż tam kłamftwa i przesadzeń! Jednak chwała bądź Mahometowi, naszemu wielkiemu prorokowi, od czasu iałeś fie poiednał z Sułtanem, zoftawuią cię w pokoin zapomnienia; Pasman Oglu iuż nie żyie więcey w gazetowym świecie!

Wędruię teraz po Niemczech; wszędzie ieft wielka drogośc. Nie m sz tu takiey gościenności iak unas; wszyftko tu ieft za pieniądze, wyiawszy iedne grzeczności, te nic nie kosztuią. Ludzie wprowadzili tu pomiędzy sobą pewne formalności, które sobie w każdym razie powtarzaią. Są naynižszemi, naypokornieyszemi sługami, a wszelako nikt darmo nie usłuży. Słyszałem, iż we Francyi znieflono te formalności, lecz z czasem znowu fię tam sztuka pochlebftwa w kradła, i chcąc uchodzic za dobrze edukowanego człowieka, potrzeba umiec pięknie wyrazić swoie grzeczności.

W całey moiey podroży słyszę o wynadgrodzeniach i politycżnych odmianach; lecz tak ieftem niewiadomy politycznych zdarzeń, iż nie mogę fię odważyć wdawać fię w polityczne rozmowy. Nauka o rewolucyach Europy ieft pewney klafie doktorow powierzona, których publicyftami nazywaią. Uczą ięy, za pieniadze, ponieważ tu wszyftko musi bydź zapłacone, nawet intereffa pańftw i ich monarchow. Wezwałem więc do fiebie iedngo takiego publicyftę, i prosiłem go, aby mię oświecił w tey wysokiey nauce. Uczony ten kazał całą furę Xiążek do mego przywieść domu. Wszyftko to, rzekł, potrzeba przeczytac chcąc o polityce sądzic. Zadziwiłem fię, i oświadczyłem mu, iż pragnę krotszey drogi, bo nie myślę tak długo w Niemczech bawić. Wszyftko to dobrze, odpowiedział mi; lecz te Xiążki na nic fie zdadzą, bo prawo publiczne tak dalece ieft przewrocone, iż potrzeba oczekiwac co po sekularyzacyach naftąpi, i iak kochane Niemcy na seymie w Ratyżbonie urządzonemi zoftaną. — Na coż fię więc przydadzą te Xiążki? — Dla zachowania dawney formy dla hiftoryi podług kroiu Weftfalskiego pokoiu. — Podziękowałem mu za tę grzeczność, i dałem poznac, że niechcę nigdy bydź dzieiopisem, i pragnę tylko, aby mi, głownieysze zasady tey nauki wyłożył. — Wzruszył ramionami, i zaczął mi tłomaczyc.

Bog naywyższy (rzekł doktor) ftworzył człowieka i kobietę. To ieft obrazem narodow; ci dwoie ludzi spłodzili dzieci, które potem pomiędzy sobą woynę toczyły. Naypierwsi ich synowie Abel i Kaim byli zaraz woiownikami. Z tych powftały inne pokolenia, które zawsze między sobą woynę prowadziły. Potem powftali Egipcyanie, Grecy, Rzymianie i nakoniec północne narody, którzy zawsze tocząc woynę, iedni drugich zawoiowywali, dręczyli fię, mordowali i nakoniec wytępili. Taki ieft okropny los ludzi!

Tak się ieszcze zawsze dzieie, a lubo nazywali dawnych barbarzyńcami i niepolerownemi, my iednak mimo naszego poleru nie ie∫teśmy w cale lepszymi.

Z tego obrazu przemocy wynikło prawo, nadaiące światu raz tę, drugi raz ową polityczną po∫tać, to ie∫t prawo mocnieyszego. Wszy∫tkie inne prawa towarzy∫twa, iako to własność, bezpieczeń∫two, zależały od mocnieyszego, i to prawdzi się od czasow Abla i Kaima, aż do dzi∫ieyszych na Pasman Oglu. (Tu łatwo wnie∫iesz sobie, iż imię twoie mię uderzyło.)

Za prawem mocnieyszego wśliznęło ∫ię nieznacznie inne prawo, które prawem rafinacyi nazywaią. To prawo ∫tanowi osobną naukę; nieiaki Machiawel Włoch ułożył z niego sy∫tema, a dla ochrzczenia go pięknym imieniem nazwano go *polityką*. Kto więc nie ie∫t dosyć mocnym dla zwalczenia drugiego, ucieka ∫ię do tey polityki. Nie ie∫t on w prawdzie dla tego szczęśliwszym, bo mocnieyszy zawsze go zgniecie; z tem wszy∫tkiem odsuwa na moment niebezpieczeń∫two, zyskuie przynaymniey naczasie, aż inne okoliczności na∫tąpią, z których może korzy∫tać, ocalić ∫ię lub przynaymniey pomoc znaleść.

Pokoy we∫tfalski prawem mocnieyszego utworzony, był u∫tawą polityczną dla europeyskich kraiow; utrzymywał dosyć długo tak nazwaną rownowagę. Prowadzono wprawdzie i tak woyny, iednak te nie były tak zdobywcze, ani niszczące, żeby ten kodex całkowicie obalały. O iedną prowincyą, o iedno mia∫to zaraz polityka była w poruszeniu; robiono przymierze i traktaty przeciw powiększeniu ∫ię; z tem wszy∫tkiem w duchu każdego pań∫twa trwała nien∫tanna chęć powiększenia ∫ię.

W tem nadeszła rewolucyyna woyna, cała prawie ziemska kula ∫tanęła w ogniu; wiesz z resztą iak była prowadzona; teraz cała wiadomość publicy∫tow na nic ∫ię zda, ponieważ pokoy wszy∫tko odmienił i Europa wcale nową weźmie po∫tać.

Tym czasem uczą nas dzieie, że szczęście zdobyczy, przechodzi ∫ię rownie iak sztuki i umieiętności po całym świecie. W wszy∫tkich prawie było częściach świata, nigdzie ∫ię iednak nieusadowiło. Dawne i szanowne narody zburzone zo∫tały, a na ich mieysce inne pow∫tały. Turcy, którzy teraz nic nieznaczą, (tu nad∫tawiłem z natężeniem ucha) byli pod Mahometem Wtorem naynie-bezpiecznieyszym narodem. Mahomet ory ow-turecki Attila zburzył dwa wielkie pań∫twa, zdobył 12 króle∫tw i przeszło 200 mia∫t chrześciianom wydarł. Włochy drżały gdy do Kalabryi wtargnął i mia∫to Otranto odebrał; lecz gdzież dziś szukać tych zwycięzkich Osmanow? W. Sułtan drży przed zbuntowanym baszą, przed iednym Pasmanem Oglu w Widynie. (Tu wziąłem lulkę w usta, aby mego pomieszania nie znaykować.) Możnaby z hi∫toryi dowieść, iż wielkie pań∫two, które ∫ie na zdobyciach do nadzwyczayney wielkości wzniesło, nigdy długo nietrwało. Bardzo mądrze sobie po∫tąpiono, że po zburzeniu rzymskiego pań∫twa małe potworzyły ∫ię króle∫twa. Widziemy dziś monarchie, które iuż po 1000 lat ∫toia, czego ani u Rzymian, tem mniey u Grekow lub u Egipcyanow nie znayduiemy.

Tu zapytałem doktora polityki, dla iakiey przyczyny tak wielka teraz zachodzi odmiana w rownowadze Europy, i czemu mocar∫twa nie∫tarały ∫ię zapobiedz takowemu nieszczęściu? On odpowiedział mi, że mocar∫twa nigdy nie były zgodne, że wszy∫tkie w chęci powiększenia ∫ie wyruszyły przeciw Francyi, czego ie∫t krzyczącem dowodem podział Polski; zatem niezgoda ich wszy∫tko to zrobiła.

Teraz (mowi daley) polityka inny obrot bierze. Przedtem większa liczba kraiow były sobie rowne w ∫iłach i sposobach; ieden od drugiego nie zależał, rządził ∫ie iak mu ∫ię podobało, nadto łączył ∫ię przez krwie związki. Teraz wcale inaczey będzie. Ogromne zwiększenie ∫ie Francyi wy∫tawia tak wielką potęgę, że iey ∫ię nikt oprzeć nie potrafi. Cała moc polityki zależy zupełnie od woli Francyi; nikt iey ∫ię przeciwić nie może. Jakoż widziemy i doznaiemy tey woli: odmiany w Niemczech, w Szwaycaryi, we Włoszech i Turczech są owocem tey samomocności. Życzyćby tylko należało, aby ta samomocność w uspokoieniu powszechnem znalazła swoie zasycenie; lecz ieżeli żądza iey dalej zasiąga, bedzie nękać słabszych, a na ow czas lękać ∫ię należy nowych odmian.

Podziękowałem i zapłaciłem memu doktorowi za naukę: on z swoiey ∫trony przyrzekł mi, iż iak tylko nowy plan wynadgrodzeń uskutecznionv zo∫tanie, z którego nowe prawo publiczne wytryśnie, zaraz mi iego wyłuszczy zasady. Zapytałem go, czy dłu-

go ieszcze na to czekać trzeba? — Nie; oczekiwany go codziennie, i iak piszą z Ratysbony miał iuż z Paryża nadeyść. Tym sposobem będę więc mogł coś o nowey polityce do domu zawieść i lepiey wykształcić prawo mocnieyszego w Widynie.

DONIESIENIA.

Per Judicium Scabinale Advocatiale Cæs. Reg. Civitatis Circularis Radom, notum redditur, quod ad instantiam Anastasii Sapendziowski jurevincentis fine Assumendæ subhastationis Lapideæ in Foro Civitatis Radom sub Nro. 38 sitæ fl. p. 38,549 gr. 10 æstimatæ, in satisfactionem summæ aureorum nummorum 600, cum usuris ac litis expensis sententiis Imæ & 2dæ instantiæ adjudicatorum, tum Domum in Suburbio Lublinensi sub Nro, 16 positæ fl. p. 8570 gr. 15 æstimatæ, in satisfactionem summæ aureorum nummorum 300, usurarum ac litis expensorum sententiis, 2dæ & 3tiæ instantiæ adjudicatæ, terminus 8va Januarii 1803 hora 9 matutina in Cancellaria Judiciali præfixus est. Immobile itaq; bonum nempe Lapidea sub Nro 38 & Domus sub Nro 16 Jurevicti Albański Joannis hæreditarium Juxta sequentes conditiones venundabitur. *a)* Quod licitaturus initio inhoandæ auctionis 10 partem prætii æstimati nempe Lapideæ fl. p. 3854 gr. 28, Domus 857 gr. 1½ nomine vadii deponat. *b)* Tum in auro aureor: num: 600 & aureor: 300 jurevincenti Sapendziowski Anastasio solvet. *c)* Atq; conformiter §. 436 Cod. Jud. onera in hisce Lapidea & Domo hypothecata solvenda in se suscipiet. *d)* Residuitatem oblati per plus offerentiam prætii jurevicti Albański Joanni restituet, qua propter etiam omnes creditores in n æfatis Lapidea & Domo hypothecati pro eodem hoc termino adcitantur quo secus ii, qui se od præfixo termino licitationis nonstiterint nec contra emptorem nec ad Lapideam & Domum jus aliquod se amplius habere, sed suam satisfactionem ex prætio venditionis aut alia Albański Joannis jurevicti substantia querere debere sciant.

Antonius Soiecki

Ex Consilio Judicii Scabinalis Advocatialis Cæs. Reg. Civitatis Circularis Radom die 30 9bris 1802.

Stanislaus David Kulpdnowski, jud. notar.

Przez Jurysdykcyą dominikalną Zwierzyniecką. — Mocą niniejszego Edyktu wszystkim tym, do których należy, wiadomo się czyni: Od sądu pozwolono iest, aby do ogolnie wszystkiey substancyi Kaspra Kozła we wsi Luboczy lub gdziekolwiek znayduiącey się zbieg wierzycieli był otwarty.

Niniejszemi przeto wszyscy, którzyby iakiekolwiek naprzeciw zadłużonego prawo mieć rozumieli, obwieszczaią się, ażeby aż do dnia 22 Stycznia 1803 roku pretensyie swoie przeciwko postanowionego w osobie woyta wieyskiego Lubockiego Woyciecha Wuycika kuratora massy konkursowey, do protokułu kommissyi jurysdykcyi dominikalney zwierzynieckiey tym pewniey podawali, i w tym nietylko rzetelność swoiey pretensyi, ale też i prawo, mocą którego w tey lub owey klassie umieszczone ni bydź żadaią, okazali, ile że po upłynieniu przepisanego czasu nikt więcey słuchany nie będzie, i ci, którzy do tego czasu z pretensyami swemi do sądu nienadgłoszą się, od maiątku w państwie i gdziekolwiek znayduiącego się bez żadnego wyięcia oddaleni zostaną, chociażby im lub prawo do wspolnego porachunku służyło, lub rzeczy iakiey prawem własności domagać się z massy mogli, lub gdyby ich pretensya na rzeczy iakiey nieruchomey do dłużnika należącey zabespieczona była, tak dalece, iż takowi wierzyciele gdyby massie winni byli, mimo tego, iż im prawo do nadgrodzenia sobie własności, lub zapisu służyć mogło, dług zapłacić powinni będą.

Wreszcie, ponieważ zadłużonego maiątek iuż zwierzchności państwa wiadomy, iest za szczupły, dla tego nie zdaie bydź warto kuratora massy albo deputacya wierzycielom naznaczyć, wolno iest iednak wierzycielom, ażeby w tymże dniu 22 Stycznia 1803 podług upodobania albo w osobie samego kuratora processu sądowego Woyciecha Wuycika ustanowionego albo kogo inszego wyznaczyli na administratora massy, a ieżeliby się im widziało także aby i deputacyą massy obrali. — Podług tego więc ma sobie każdy postąpić i szkody unikać, gdyż w tym na C. K. dziedziczne kraie ustanowionych praw, przepis zachodzi.

Datt w Jurysdykcyi Dominikalney Zwierzynieckiey dnia 15 Grudnia 1802.

Maszewski, jurysdykcyą administruiący.

C. K. Sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi Zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Michałowi Korzeniowskiemu, że Pan Jan Malczewski u Sądow tych — o exdywi-

zyą Dobr Chotczy gorney, Chotczy dolney, Gniazdkowa i Kępy Choteckiey, w cyrkule Radomskim leżących, międzi wierzycieli Mikołaia Piaskowskiego tamże k llokowanych — żałobę na niego podał i o pomoc Sądu ile sprawiedliwość wymaga prosił.

Gdy zas Sądy te, nie maiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy weale w C. K. Państwach dziedzicznych znayduie się, onemuż adwokata tuteyszego P. Telesora Billewicza, z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z którym procejs ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. Państwa dziedziczne przepisaney, rozpocznie się i ukończony będzie; on przeto Edyktem nineyszym tym końcem upomina się: ażeby dnia 23 Lutego 18 3 roku o godzinie 9 zrana w C K Sądach tuteyszych sam stanał, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych środków prawa używał, które do swey obrony za nayskutecznieysze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie, podług opiewu C. K. Praw przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
J Gellinek.
W. Roskoschny.

Z Rady C. K. Sądów Szlach. Krakowskich Galicyi Zachod.
W Krakowie dnia 13 Listopada 1802 roku.
J. Daublebski Sterneck.

C K. sądy szlacheckie Krakowskie Galicyi zachodniey oznaymuią tym Edyktem Panu Joachymowi Chreptowiczowi:, że Pan Jan Małezewski u Sądow tych — o exdywizyą Dobr Chotczy gorney, Chotczy dolney, Gniazdkowa i Kępy Choteckiey, w Cyrkule Radomskim leżących, między wierzycieli Mikołaia Piaskowskiego tamże k llokowanych — żałobę na niego podał, i o pomoc Sądu, ile sprawiedliwość wymaga, prosił.

Gdy zas Sądy te, niemaiąc wiadomości gdzie obżałowany zostaie, lub czy weale w C K. Państwach dziedzicz. znayduie się, onemuż adwokata tuteyszego P. Telesfora Billewicza z iego szkodą i iego kosztem zastępcą postanowiły, z ktorym procejs ten stosownie do ustawy sądowey na C. K. Państwa dziedziczne przepisaney rozpocznie się, i ukończony będzie; on przeto Edyktem niniejszym tym końcem upomina się ażeby dnia 23 Lutego 1803 roku o godzinie 9 zrana w C K. Sądach tuteyszych sam stanał, albo ieżeli iakie ma prawa swego dowody, te zastępcy wyznaczonemu wcześnie przesłał, albo nakoniec innego sobie patrona obrał, tego sądom tuteyszym wymienił, i podług przepisu tych środkow prawa używał, które do swey obrony za nayskuteczniejsze osądzi; gdyż w przeciwnym razie wszelką niedogodność z zaniedbania wyniknąć mogącą samby sobie podług opiewu C. K. Praw, przypisać był winien.

Jozef de Nikorowicz.
J. Gellinek.
W. Roskoschny.

Z Rady C. K. sądów szlacheckich Galicyi zachodniey.
W Krakowie dnia 13 Listopada 1802.
J. Daublebski Sterneck.

Przez C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey na prozbę sukcessorow niegdy X. Franciszka Chociszewskiego Kanonika Katedralnego Chełmskiego, wzywaią się wszyscy kredytorowie, ktorzy do massy tey sukcessyonalney prawo lub pretensyą iaką mieć sądzą, aby na dniu 28 Lutego roku 1803 o godzinie 9 zrana do kommissyi w tuteyszych C. K. szlacheckich sądach końcem okazania swych pretensyy do rzeczoney massy się stawili, i prawa w tey mierze sobie służące przywiedli; gdyż prawa swe nielikwidujący lub zgoła nie stawiający się na fundamencie §. 631 prawa cywil: części. II. do tego, co się z Massy pozostanie odesłani będą.

Gołaszewski.
Wydzga.
Gruszecki.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel: Galicyi Zachod.
Dan w Lublinie d. 18 Października 1802.
Sachanek.